

O TMĚ TROCHU JINAK

VYDÁNÍ TÉTO PUBLIKACE FINANČNĚ PODPOŘILO
MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
KULTURY

A MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

FOTO NA TITULNÍ STRANĚ: VANDA WLČEK - GENESIS 1 1-5

© OKAMŽIK 2019

ISBN 978-80-86932-49-1

 KAMŽIK

O TMĚ TROCHU JINAK

BÁSNĚ PETRA HAKENA
DOPLNĚNY DÍLY NEVIDOMÝCH TVŮRCŮ

Božena Přikrylová - Adam a Eva

O LÁSCCE

Láska je věrná holubice.

I když nenasypeš zrní na zápraží domu,

nenaleješ čerstvou vodu do misky,

stejně se vrátí.

Pokaždé

usedne na hřeben střechy chléva,

klidně pohlédne do dvora na polámané vozy

v hustých závojích kopřiv

a počká,

až hospodář zvedne od práce hlavu.

Pak odněkud přijde v prostých šatech žena,

položí hlavu na pevné rameno muže

a s úsměvem na tváři řekne:

„Vidíš, nezapomněla na nás!“

Mária Nováková - Jen tak stojím a dívám se

POHLED DO TMY

Tma neexistuje,
jen paprsky světla jsou jinak zlomené.
To tvrdí vědci.
Jejich škoda.

Má tma
je úkryt sladkého hříchu,
v němž tak rád nocuji na měkkém lůžku.

Má tma
je něžný klystýr,
jímž tajně léčím
koliky bezedných střev konzumní společnosti,
aby alespoň na krátkou chvíli se cítila uzdravena.

Má tma
je stará domovnice,
jež těžce dýchá
spírajíc světlu, ať ještě chvíli počká,
vždyť milenci a zloději
také chtějí chvilít své skutky.
Zítra ráno brzy vstanu,
vejdu do zahrady,
ještě první kohout nezazpívá,
tma bude čistá a mladá,
hluboká a klidná
jako ty hvězdy na nebi,
jejichž stříbrný lesk
znám jen z vyprávění.

Jana Doušová - Kořeny mám v nebi

ŠERO V PODZIMNÍM LESE

Již dlouhé roky
slyším všude na ulici
jak špatným člověkem jsem býval.
když na prvního máje
mával jsem nad hlavou praporem pracujícího lidu
a do krve se hádal s krásnou katoličkou
o věčnosti Boha.
Psal do svazáckého časopisu verše o lásce.
Ano,
jsem tedy veřejně označen za nešťastníka.
jenž upřímně uvěřil ve světlé zítřky.
Co naplat!
Slova zavržených nic neváží.
tlejí jako zvadlé listí u paty stromu.
A můj život již prošel bez povšimnutí
brankou do zahrady stáří.
nesluší se převlékat si kabát.
Nic nevádí,
když za mnou pokřikují: „Ty starý bolševiku!“
Vždyť pokaždé někdo přijde,
zamává pažemi nad hlavou na znamení,
že je čas na nové sliby a nové dychtění.
A tehdy nezbývá nic jiného než šeru podzimního lesa,
kde jen černý krkavec na hlubokou píšťalu zpívá,
usmířen s každým,
kdo naplil mi do tváře,
položít si otázku o vině a trestu.

Jiřina Jenčková - Portrét ženy

SICE NEVIDÍM, ALE ...

Sice nevidím,
ale pokaždé, když kráčím kolem truchlivého žebráka,
neomylně naleznu jeho dlaň,
do níž vtisknu drobnou almužnu,
a vyslechnu-li občas internetové zpravodajství,
prokleji strašlivé šílenství války
jako holubice míru od Pabla Picassa,
jejíž hnízdo drancuje nemilosrdný jestřáb,
a někdy zase rád bořím mosty do minulosti,
na brod přes řeku k rodnému domu však nikdy nezapomínám.
Čas od času pálím všechny své knihy,
jen jednu, tu nejmilejší ze soucitu ušetřím.
K svátku žen trhám matce květy v minovém poli,
stejně si vysloužím jen vyčítky a lání.
Nakonec pustím plyn nevinné poezii,
za trest uschne mi pravá ruka,
pocákám šedou barvou slunce
na protest liduprázdné slepotě,
jež onehdá pozvala mne na oběd,
abych ochutnal z její kuchyně!
Fuj!
Raději věčně hladovět
než říhat u tohoto stolu.
A přece
proti své vůli přijal jsem podávanou ruku
té krasavice s bílou holí,
s níž zůstanu,
dokud mne neuloží do studeného hrobu.

Libuše Petrašová - Nový kabát

NOČNÍ HLÍDKA

Uprostřed prosté kuchyně
držím noční hlídku,
jako to dělával Vladimír Holan,
když čekával na Hamleta.
Tma je kaluž rozlité Coca-Coly,
něžně ji koušu do pevných stehů,
až syká sladkou bolestí.
I já čekám na Hamleta,
až mi konečně vnukne báseň,
pro niž možná budu muset upsat duši i d'áblu,
takovou báseň,
pro kterou ztratím vše, co je mi drahé
a nebudu už vědět,
zda taková báseň
nebude jen lidská marnost.

Božena Přikrylová - Na kopci

Ubohý básníku!
Co ještě vytrpíš,
než tma retinopatika
navždy obejmě tě kolem ramen
a než tvé verše budou znít
jako nepřetržitý majestát hudby.
Ó, ubohý básníku!

Poslední vyslanci pražských výčepů
zavřeli za sebou domovní vrata,
potemnělou ulici jen studený vítr
honí staré smetí.
Dnes už nikdo nepřijde.
Půjdu spát.
S nataženou paží
tápu tmou prosté kuchyně,
aby mne strašlivá posedlost nesmrtelným veršem
do rána nezardousila.

Halka Cerhová - Ruce

O TMĚ TROCHU JINAK

„Kdyby nebylo radosti a štěstí našich vnuků,
život by byl jen smutný opus,
pronesl starý muž
odpočívaje na lůžku uprostřed husté tmy
v pozici unaveného Buddhy
a na znamení vážnosti té chvíle
pojedl misku suché rýže
a ještě jednou poprosil,
aby jeho zbylé dny
byly jen krášleny hlasy šťastných dětí,
neboť jen ony dovedou znít jako čisté kantilény.
Pak stařec
uklidněn vidinou svého srdce
dál mlčky vzdoroval zoufalství dlouhé noci,
jež nemilosrdně dorážela
jak černý pavouk venkovské stodoly
a stravovala jeho duši na popel,
jenž si staroch sypal do očí
stále mlčky odpočívaje
v pozici unaveného Buddhy,
z níž ho vysvobodil až ranní úsvit za oknem.

Libuše Petrašová - Hlava starce

SLEPOTA JAKO ŽIVOTNÍ STYL

Sakra, kde je ten přechod.
Ta pitomá auta všude překáží.
Slečno, nevidíte tady někde pánské toalety?
Který idiot postavil značku doprostřed chodníku?
Co tady děláte?
Vždyť stavba je přísně střežena psy!
Tak dlouhé schody tady nikdy nebyly.
Sestřičko, vy dneska krásně voníte.
V klidu si to přečtete a tady podepište.
Ó, najít tak uprostřed města oblázek ticha
a položit si jej pod hlavu.
Fuj, ještě krok a zmizel jsem v propadlišti kanálu.
Jestli se mne ještě dneska někdo zeptá,
nepotřebuji-li pomoc,
začnu křičet.
Vidíš ten bod na obzoru,
tak to je Ralsko.

Ach, příteli,
pij klidně ten hořkosladký nápoj.
A přijmi z rukou Osudu,
že netoliko je tma, ale nevidím,
s úsměvem Jakuba Fatalisty.

Pavel Sláma - Kostelík

FINITA LA COMMEDIA!

„Finita la commedia!“,
křičel náš vinárník,
když pozdě v noci naléval hostům poslední sklenici vína
podoben řeckému tragédovi,
jenž vzal spravedlnost do svých rukou.
Jakýsi mužský hlas z šera zaprosil:
„Ivane, ještě ne,“
ale náš vinárník
šel a všude zhasnul
jako noční hlídač v divadle
za posledním divákem.
My ale klidně dál seděli ve tmě,
hovor dál nerušeně plynul
jako odpolední procházka anglickým parkem,
nikdo nesahal po černém sametu klobouku,
jen jakýsi unavený hlas ještě poprosil:
„Ivane, nalej mi prosím ještě,“.
„Hovno!“ opáčil hlas ze tmy barového pultu,
pak už nikdo nepromluvil
a všude zavládlo spokojené ticho
rušené jen kroky kolem spěchajících chodců
a šepotem chladného vína
pomalu vtékajícího do věčně vyprahlé krajiny měkkého hrdla.
Nakonec si však někdo hluboce povzdechnul:
„Chlapi, finita la commedia!“
a tápaje čirou tmou prostého sklepa
po paměti vrávorali jsme k domovu,
abychom se znovu zítra vrátili
a dopověděli, na co dnes nezbyl čas.

Libuše Petrašová - Květina

HUMOR JE SOLÍ ZEMĚ

„Humor je solí země!“

Jak to můžete říct, pane Čapku,

právě vy,

který poznal, jak sluší trnová koruna,

jak nevděčný je vlastní národ.

Copak nevíte,

že humor

je v moři dávno ztracená archa

a jen občas vlny vyvrhnou na pláž útržky znamenitých šlágrů a gagů,

z nichž se pak dlouze radujeme

a solíme si jimi chléb vezdejší.

O, pane spisovateli,

dnes je humor už jen kopanec do zadku anebo mydlení schodů.

Jaká škoda!

Vždyť humor je skutečně solí země,

ale dobývat ji tak nesnadné.

Jiřina Jenčková - Hlava

Jiřina Jenčková - Hlava

Alice Horná - Hlava

EPICKÉ OBRÁZKY Z MASÉRSKÉHO STOLU

Pane,

na podzim mi kamarád slavnostně rozebral kolo,

prý je to maličkost,

tak na hodinu práce.

a pak bez rozloučení zmizel v nekonečné pustině africké savany,

odkud mi často píše, že na mne nezapomněl.

Je léto

a já stále chodím pěšky

a čekám,

až kamarád spočítá všechny volně žijící nosorožce,

a sním o svém nádherném kole,

jak mne unáší někam daleko do Prachovských skal.

Pane,

vzala jsem tu přejetou slepici,

šla na MNV

a žádala tajemníka o zaplacení škody.

A víte, co mi odpověděl?

„Byla stejně stará!“

A tak jsem mu tu mrtvou slepici hodila na stůl,

ať si doma uvaří polévku.

Soudruh jeden pitomej.

Pane,

dělám šoféra autobusu,

jednou mě ti kaštani tak rozčílili,

že jsem nemohl dál řídit,

tak jsem zahodil klíče do lesa,

vzal tašku

a šel pěšky do garáže.
Představte si, pane,
nikdo si nestěžoval.
Omluvný dopis jsem ale napsat musel.
A popelem si posypat hlavu také.

Pane,
v pátek odpoledne jsem dostala v práci padáka
a v hlubokém hněvu
jsem zapomněla hrnec guláše na chodníku.
Než jsem se vrátila,
byl pryč.
Tak ve mně chytly saze
a všechno zase odnesl můj chudák starej,
nikam se nejelo
a doma bylo ticho jak v kostele o svatém přijímání.

Pane,
odjakživa hrají v orchestru první housle,
jednou se náš kapelník tak nechal unést hudbou,
že spadl po zádech do hlediště,
a od té doby diriguje se zlomenou taktovkou,
z vděčnosti,
že to salto mortale ve zdraví přežil.

Pane,
byla žhavá letní noc
jako stvořená na poslední cigaretu
uprostřed oranžerie balkónu.

Najednou ke mně dolehl hlas rozkoší sténající ženy,
v nekonečných rozpacích hleděl jsem,
jak i v sousedních oknech žhnou rudé ohničky cigaret,
za nimiž skrývaly se mlčenlivé tváře.
Nikdo nepromluvil,
jen šťastné vzlyky ženy bořily hluboké ticho domů.
Až neznámý hlas z plných plic zavolal:
„Buďte už konečně zticha!“.
A jakoby mávnutím kouzelného proutku
se sídliště znovu ponořilo do hluboké tmy
a rudé ohničky cigaret jeden po druhém zvolna dohasínaly.

Upozornění pro pacienty:
Po soustavných stížnostech
slečny Moniky Škobisové
prosíme pacienty,
aby použité gumičky
odhazovali do koše.
Děkujeme.

A jakýsi neznámý host
lehou studentskou rukou dopsal:
„Slečna měla jistě na mysli gumičky do vlasů, že?“

A tak dál,
a tak podobně...

Jiřina Holeňová - Hlava mudrce

AŽ BUDU STARÝ MUŽ

Až budu starý muž,
a v pažích mi zbyde jen trochu síly,
ještě jednou naposledy,
chtěl bych ucítit ve svých dlaních něžnou krajinu vašich zad,
mezi prsty nechat protékat vlnu za vlnou bledé kůže,
důvěrně se dotýkat milostné loutny vašich boků,
dlouze hladit linea nuchae occipitales
a znovu a znovu masírovat váš latissimus dorzi.
Ó, jak známá bude ta zahrada snívá,
tu drobný důlek,
tady mateřské znaménko,
tam první drobná vráska ...
Ó, pevnino jediná a teplá,
jen ty a šťastné vzpomínky.
dokáží ochránit člověka před sychravým větrem podzimu ...

Má věrná hostitelko,
dovolte,
ještě jednou naposledy!

Alice Horná - Anděl

KŘEST STARÉ DÁMY

Slova svatého evangelia nikdy nečetla
a schodiště ke kostelu také často svými kroky nedrolila,
ale Bambini di Praga hluboce a upřímně milovala
jako všechny své děti
a nikdy nezapomněla,
když boží úmysl zavedl ji před starý chrám
na slavnost Ducha svatého.
již pokaždé konala se sepjatými dlaněmi kajicnice
dychtící naleznout živou víru
a pevným hlasem vyznávala drobné hříchy
omývajíc své šediny chladnou vodou milosrdných kapek.
Až nakonec v úkrytu míru a pokoje,
synáčka Božího horoucně tiskne v náručí.
Ano,
není to slib na celý život,
a přece je darovaný od Hospodina,
jenž nám dává vše dobré
a kárá nás spravedlivě a po zásluze.

Tak všemu rozumí stará dáma.
Hlavu nachýlenou
jak Matka boží na obraze Piety.

Amen...

Libuše Petrašová - Josef a Marie

MŮJ SEN...

Ač národ ateistů a odpadlíků,
každý rok před Velkou nocí
zdobíme cukroví, myjeme okna,
přejeme si hezké svátky
a darujeme si nekonečnou řadu zbytečných věcí.
Nikdo nevzpomene pannu Marii,
o svatém Josefovi ani nemluvě.
Žádný nevidí svatou rodinu,
jak pomalu kráčí po opuštěné silnici.
Je zima a mráz,
jsou chudí a hladoví.
Marie v pestrém šátku na hlavě,
moc jí to sluší,
Josef v krátkém kožíšku.
Nespěchají,
jako by doufali,
že se otevřou vrata teplého chléva
a mladý hospodář je uloží na otep slámy.
Vesnice však spí,
jen já a mé kočky stojíme u vrátek
a čekáme až půjdou kolem,
Josef vezme z mých rukou chléb,
tiše poděkuje.

Jiřina Holeňová – Květina

Tváře jim mrazem hoří,
nebe je těžké a kalné,
hustě sněží.
Namáhavě poklekám,
Marie žehná křížem mou starou hlavu,
tisknouc na prsa synáčka Vykupitele.
Dlouho za nimi hledím,
než zmizí v hluboké tmě na kraji lesa.

Je boží Hod Vánoční.

Až příště zase půjdou kolem,
musím dát pozor,
abych je nezmeškal.
Snad na malou chvíli se mnou postojí
Ó, to bych si tak přál.

Jiřina Jenčková - Madona

HALÓÓÓ, HALÓÓÓ

Panebože

Co zase chcete?

Je pondělí ráno

a vy už zase.

rušíte moje kruhy,

ani ten čaj nemohu v klidu vypít.

No tak,

co ksakru zase chcete?

Leze to z vás jako z chlupaté deky.

Jste jako šestidenní zimnice.

Ach, panebože!

To zase budu mít zkažený celý týden.

Co jsem komu udělala,

že mě ten chlap tak pronásleduje ...

No tak, co mlčíte jako svatý na mostě? „Vrchní sestro,

já nevím.

Mně se asi ztratila dvě bílá prostěradla.“

Panenko Maria!

A to my musíte volat

zrovna v pondělí ráno!

Víte co?

Jděte do ...

i s těmi svými bílými prostěradly!!!

Tůů. Tůů tůů.

PETR HAKEN

se narodil 5. 7. 1953 v Trutnově. Své rané dětství prožil v zapadlé podkrkonošské vesničce, odkud po válce odešli sudetští Němci, po nichž ve vesnici zbyly opuštěné domy a statky. Středoškolské vzdělání dokončil na Střední zemědělské technické škole v Poděbradech. Jeho publikační tvorba se soustředila do jediné básnické sbírky vydané Nakladatelstvím Okamžik a drobnými příspěvky do antologií nevidomých autorů. Petr Haken v současné době pracuje jako masér v Českém rozhlasu.

AUTOŘI SOCHAŘSKÝCH OBJEKTŮ

HALKA CERHOVÁ

JANA DOUŠOVÁ

JIŘINA HOLEŇOVÁ

ALICE HORNÁ

JIŘINA JENČEKOVÁ

MÁRIA NOVÁKOVÁ

BOŽENA PŘIKRYLOVÁ

LIBUŠE PETRAŠOVÁ

PAVEL SLÁMA

VANDA WLČEK

O TMĚ TROCHU JINAK

BÁSNĚ PETRA HAKENA
DOPLNĚNY DÍLY NEVIDOMÝCH TVŮRCŮ

Vydal: Okamžik, z. ú.
jako svou 64. publikaci
www.okamzik.cz

Odpovědná redaktorka: Mgr. Pavla Vaňková
Grafická úprava: Karolína Lovětinská
Fotografie: Mgr. Pavla Vaňková
Pavla Víšková

VYDÁNÍ PRVNÍ, PRAHA 2019

ISBN 978-80-86932-49-1

Praha 2019